

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪИЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

ТЕЧ. VI.

Овај листъ излази сваке Суботе. Цена е одъ 1. Апр. до нове године 18 гр. За огласе плаћа се 3 кр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 54.

Домаће Новости.

У Београду 26. Јулія. Познато е многима читателѣма нашима, како су се неколико наши млади люди сложили, и у немачкомъ театру србска позоришна дѣла вешто представљали; али одъ некогъ времена нису намъ давали прилику, да се њиовомъ добромъ вољомъ и вештиномъ при представљању у умилењ доводимо. Узрокъ овоме никако не была та околностъ, што су речени родолюбци у своме предузећу оладнили, и тако одъ започетогъ похвалногъ намереня одустали, него су они едино тога ради принуђени были представљани прекинути, што су одласкомъ немачкогъ театралногъ друштва остали безъ потребны стварій за представљањ, као што су то гордина (завеса), кулисе, альине и друге припреме. Како смо дакле садъ извештени, да е друштво родолюбца наши речене ствари набавило: то овимъ не пропуштамо нашима читателѣма јавити, да ће оно у четвртакъ или у недељу представљати „Владислава краља Бугарскогъ“ дѣло, кое е списао нашъ славно познати, не давно преминувши писателъ Јованъ С. Поповић.

— По гласу званичны Новина, помоћникъ Началничества окр. Чачанскогъ мајоръ Риста Туцаковић постављенъ е за Началника окр. Гургусовачкогъ, на њгово место по потреби службе премештенъ е помоћникъ Нач. окр. Алексиначкогъ, капетанъ Јованъ Протић, на овога место Помоћникъ Нач. окр. Ягодинскогъ капетанъ Танасіе Ивановић, на њгово место Помоћникъ Нач. окр. Шабачкогъ мајоръ Коста Антоновић, а на овога место Началникъ среза Поддерскогъ истогъ окружія, капетанъ Радованъ Ђурић. — Помоћникъ Нач. окр. Београдскогъ мајоръ Димитріе Миленковић постављенъ е за Началника окр. Подринскогъ, а на њгово место Началникъ среза Врачарскогъ окр. истогъ Яковъ Становић съ производствомъ у чинъ капетана. — Началникъ окр. Ягодинскогъ Јоца Наумовић премештенъ е по потреби службе за Началника окр. Крушевачкогъ, а Началникъ истогъ окружія Радованъ Петровић, кои е подъ судомъ быо, и кои се у путу помилованія поредъ низврженя на еданъ чинъ ниже и са премештаемъ у истомъ качеству казнити има, постављенъ е за Началника окр. Ягодинскогъ.

— Началникъ окр. Чачанскогъ, капетанъ Јованъ Перуничвић изъ уваженя ревностне службе, произведенъ е у чинъ мајора.

— Сумма своју досадъ прибрани прилога на споменикъ Карађорђевић износи, 943.092 гр. 25 пара.

— Београдъ 25. Јулія. Пензиониранны членъ суда Ужичкогъ Васа Григоріевић, кои е пре два дана овде дошао, да едногъ свогъ сынчића у школу да, после едного дневногъ болованя преселио се юче у 7 сатій у вѣчностъ, а данасъ е матери земљи преданъ.

— Книга „Црногорацъ или страдања Христіана у Турской“ романъ одъ витеза Х. Левичнига, кою е г. Стојанъ Бошковић, професоръ полугимназіе Шабачке съ њмачкогъ езика превео, изашла е и разшири се пренумерантима. Ово е може быти едина одъ досадъ изишавши србски књига, коя на 1900 пренумеранта има.

Путѣви Судбине.

(Продужено)

IV.

Неколико дана после оне ноћи, кадъ е Вешта своју жалостну судбину поћерки својой Воляни испричала, изданула е она, и благодарни обитатели околни планина саранили су е съ найвећомъ тугомъ близу храма у светоме лугу.

Вољана, сећајући се последњи опомена покойне њне помайке, не пропустила, ону таинствену књигу, кою іой е Вешта као едино наслѣдіе оставила, прилѣжно проучавати, и она е помоћу свога бистрогъ и проникателногъ ума за кратко време све проникла, тако, да е народу могла быти у пуной мѣри, што е и Вешта была, па зато е она и наслѣдила сву любовъ и почитаніе, кое е Вешта за живота уживала.

Велики жертвенички празникъ, кои је сваки петъ година по еданпутъ слављенъ, већ се біяше приближио, и служители светога храма уватили су на тай конацъ већ едно дѣте и едногъ старца, да ій у славу отечественни богова жертвую. Садъ кадъ бы іймъ іоштъ за рукомъ испало, заграбити на ту исту цѣль іоштъ едногъ млади-

дѣло учинили изъ користолюбія, онда васъ молимо и при-
клинѣно, поступайте (у людно са овомъ племенитомъ и
одъ високогъ рода дѣвкойомъ; ви ћете за ню добити
велику одкупну сумму. Но едноме одъ насъ дозволите,
да отиде у Ибаръ, да донесе одкупъ, кои ви захтевате
за ослобоћенѣ нѣно!“

Тада изађе Воляна на среду и рекне заповедатель-
нимъ гласомъ: „Вама свима, ви ибарски војници, покла-
нямъ животъ и слободу, и ви можете ићи кући; али ова“
— показиваюћи рукомъ на бледу, дркћућу Лилянѣ — „ова
ће остасти у мојој власти, и никакво благо овога света
неће е моћи одкупити. Кажите нѣной майки, охолой Яр-
ни, нека се ужасне и некъ очаява. Ёрѣ мртви жедне за
осветомъ, и свете се, па ма то было у последнѣ време.“

„Ко си ти, ужасно створенѣ?“ запита заробљена Ли-
ляна, и погледи са ужасомъ и самртнимъ страомъ Воля-
ну, коя е као какво гнѣвно божество са виспренимъ и
страовнимъ величествомъ на јдну Лилянѣ гледала.

„Ј самъ анђео осветитель“, викне Воляна, а послао
ме е еданъ увисъ са земљ отишавши духъ да казнимъ
злочинства твоѣ майке. А вы“ продужи Воляна оба-
зревши се на пратиоце Лилянине, „отидите у Ибаръ, и
кажите вашој госпођи све моѣ речи по реду. Она ће
смысао мои речи врло добро разумети познаће у нѣ-
ма съ найвећимъ очаянѣмъ мачъ праведне казни.“

„Па шта ће бити напосле одъ наше младе госпе?“
запита дркћућимъ гласомъ стари предводителъ Лиляни-
не пратнѣ.

„Смртъ на жертвеничкомъ олтару наши богова!“
одговори Воляна кратко. — Бѣдна Лилянѣ падне е одъ
ужаса у несвестъ, а и војници ибарски подигну жа-
лостну вику и кукняву. Ови иначе сурови и тврдога
ерца војници проливали су сузе, и сви су еднотласно
молили, да нѣи све скупа побію, да се неби са таквимъ
грознимъ гласомъ враћали у замакъ свога господара, и
да нечуо и невиде очаятелну жалостъ и пребаживана
поражене майке, коя ће са сузама найвеће туге дѣте
своѣ одъ нѣи искати.

„Идите, кудъ оћете, и чините, што вамъ е годъ дра-
го!“ одговори иѣмъ Воляна ладнокрвно. „Ј нећу проливати
узалудъ ничію крвѣ, а за вашимъ животомъ нѣ ми ништа
стало. Да има међу вама кои младићѣ одъ 20 година,
тай бы башъ и безъ ващегъ самопожертвованя быо одъ
моѣ стране почествованъ, да умре заедно са своіомъ мла-
домъ госпођомъ; но сви сте већ зрели люди, и богови
незахтеваю вашъ животъ. Зато одлазите, и штедите
вашу крвѣ за другу прилику.“

Опрощтай ови вѣрни војника одъ несрећне Лилянѣ
быо е поразителанъ и тронителанъ. Па и сама Воляна
окрене се на страну, и рекне полако и жалостно: „О Ве-
што, Вешто, ти си много одъ мене зактевала! Ко ме у
дужность спада, да буде свирѣпъ, тай треба да стои већ
на оној страовитой висини, на којој е већ сва нѣжна
човеческа чувства са себе стресао.“

(Продужиће се.)

НЕШТО О РОБСТВУ.

(съ нѣмачкогъ)

Седиште робства на югу е, но и сѣверъ нѣе безъ
истогъ остао, ерѣ е и тамо то, на поругу людства слу-
жеће стаиѣ умны створеня распространѣно. У старія вре-
мена робство е было ограничено на оне, кои су у рату
заробљени, а у доцнѣе люди су као свака марва куповани
и продавани были. У Атини веле да е было 400.000
робова, а само 10.000 слободни грађана. У Шпартѣ пакъ
было е число нѣново много знатнѣе. У време Хорація
продавао се еданъ робъ за 500 франака. Марко Анто-
нинъ купио е два, врло лепа близанца за 50.000, Сабин-
усъ дао е за два научена роба 30.000 а еданъ врло
вештъ актеръ продатъ е у време републике грчке за
60.000 франака. Лукулъ е овомъ трговиномъ преко 4
миліона франака добио. Островъ Делосъ быо е средо-
точіе ове трговине, и истокъ е готово трећу часть свогъ
жительства за радъ неспособну имао, коѣ се природно
догађало, ерѣ нѣеданъ робъ никадъ штећенъ быо нѣе,
будући е онъ, по понятіяма, имаоца за нѣнову службу
створенъ.

Стари Британцы были су робови саксонски, и у вре-
ме Хептархіѣ было е тамо 4 части робова. Робство е
укинуто у Ирландіи подъ Хайрихомъ II. у Италији у
почетку 15. века, већа часть немачки селяка ослобође-
на е 13. века, а године 1315. краль Францускій Лудвикъ
X. све е на своимъ спалицима робове ослободио.

Слобода своју доцнѣе и раніе ослобоћены народа о-
стала е на едномъ месту, и то, што е готово свуда ра-
вновѣсіе политично было, остали су люди баръ формал-
но, ако не у ствари слободни. Ова слобода огранича-
вала се и онда и садъ само на Европу, а у Америци,
кою су просвѣштени Европейци населявати почели, и
кою и садъ населяю, оно се и до данасъ у подпунной сили
одржало, али само што люди беле боѣ нису робови, већ
црнци, коѣ е Лазказасъ као удеснѣе препоручіо, и за
коѣ е рекао, да су нешто ниже одъ остали людѣи, и по-
томе нѣе никаква гріота, ако се, као и свака остала мар-
ва употребе. До конца 18. столѣтія ова трговина съ
робовима была е у рукахъ Енглеза, ерѣ су они сваке
године преко 40.000 црнаца изъ Африке у Америку до-
влачили, и у години 1836. было е 2,350.000 робова само
у сѣверной Америки. Колико иѣ садъ има известно се
незна, а тако исто и то е неизвѣстно кадъ ће са-
свимъ нестати.

М р в и ц е.

— Лађари енглески у путу своѣмъ увате кодъ о-
строва Аспензиона неколико корняча, коѣ су три ноге
имале и понесу иѣ са собомъ у Енглеску. Они су дуго
збогъ бурѣ тамо амо по мору лутали и текъ после ве-
лике мукѣ у каналъ нѣвовѣ упловили. Кадъ су уплови-
ли, виде, да е една корняча готово цркла, они е жигошу
и баце у воду. После године дана ти исти лађари ува-
тили су на истомъ месту гди и пређе ту корнячу, за кою
су мислили да е цркла и бацили е. Тешко е и помисли-
ти, да такво што бити може, но ипакъ мора се и веро-
вати, ерѣ ако ничему неверуемо, докъ сами неискусимо,
никадъ ништа научити неможемо.

— У Енглеской се чинъ офицера као сваки еспањ купити и продати може, и млади богати люди, кои су се на нерадно научили, и којима е мило да злато на рамени а саблю о бедри носе, купую за скупе новце те чиновне, и сви офицери по већој части млади су люди. Една врло богата а притомъ шалыва госпоња у Единбургу позове све, у тамо налазећој се компанији офицере на балъ, на комъ е выше света свакогъ званія было. Кадъ е музика на игру засвирала, примѣти она, да нежданъ официръ неигра, приђе къ њима и рекне имъ „за Бога господо, зашто вы неиграте, кадъ сте сви млади, и кадъ сви, као што мислимъ, врло лепо знате играти“; а они јој одговоре: „Госпо, офицери ове компаније неиграју никадъ, па зато немогу ни садъ“. Госпоњ се то нѣе најболѣ допало, и чинило јој се, да имъ се друштво недопада, па мишляше, како ће и она њима сличанъ одговоръ дати. Време за вечеру дође, и офицери никакко незаиграше. Сви уђу у трапезарију и кадъ су служители офицере, кои су чекали, да ји госпоњ понуди сести за асталъ, нудити почели, окрене се госпоњ и рекне „немојте господу офицере нудити, ерѣ они никадъ неиду, већ имъ спремите кола да кући иду, а мы кои играмо мы ћемо и ести.“

— Еданъ берлинскій раденикъ, кои е на барикадама быо, имао е мѣянци 5 талира платити, и да бы то учинио, напише магистрату писмо и преда га мѣянци съ речма, да писмо гди треба однесе, па ће новце добити. Писмо то гласило е овако „Славный магистрате, имайте доброту овомъ доносителю писма петъ талира за мене дати, ерѣ я немамъ, а казали су ми да магистратъ све дугове на барикадама бывши селяка плаћа. Ако магистратъ овај дугъ плати, нека ми яви, да му и лебара, касапина, берберина, и остале мов повѣритель пошлѣмъ, и нека ми одсадъ сваки данъ по едну оку леба и по оке мяса шилѣ, докъ летину не саберемъ. Да самъ пакъ я доиста на барикадама быо, посведочиће два покрай мене погинувшя селяка“.

— Учитель у селу Н. приповедаше ђацима своимъ повѣсть о болестномъ и Самарянину и учаше ји како треба быти добримъ према свакомъ човеку, ма ко е онъ народности и вере быо. Кадъ е повѣсть свршио, запыта едногъ одъ свои ученика овымъ речма, „Но Петре: шта бы ты радю, кадъ бы каквогъ Самарянина на путу нашао?“ а дете му хитро одговори „я бы га јоштъ болѣ утукао господине, а ништа друго“.

— Лопова пияницу едногъ доведу на губилиште, а онъ се моляше, да му штогодъ даду да попие. Молба му се уважи, донесу му оканицу вина, онъ е сву испие и кадъ е момку повратити хтео испусти е те се разбие, а онъ се окрене и рекне: „Ахъ тешко меня, ово ние добаръ знакъ, кадъ я оканицу текъ садъ после толикогодишнѣгъ могъ пияченя разби, и видићете браћо, да ће ме данасъ велика несрећа постићи“.

— У еднимъ немачкимъ новинама Карнеминъ е буцетъ овако опредѣлио: Будетъ е књига, гди се не о забавама, већ само о новцыма говори. Књига,

коя о талирима, а не о слободи беседи, у кою е материјално быће починио одъ владателя до практиканта написано, књига, коя сузе и зной сиротинѣ у себи садржава, и изъ кое господа свой ужитакъ добія.

М а л и н е.

— Нетражимо похвалу пре него е заслужимо, па башъ и кадъ е заслужимо, неиштимо е, ерѣ ће она кадъ тадъ сама доћи.

— Лакомость подобна е врућичини, у којој што се выше пие, у толико све выше жедни.

— Кога е нужда приморала да служити мора, тай века неменя често господара.

— Ко е радъ, да га скотъ служи, а да о њму брига неводи, безсловесни е одъ скота.

— Зао човекъ тражи узрокъ да бы учинио зло, а кадъ неможе да нађе, а онъ чини опетъ зло, ерѣ е то и намислио.

— Совѣтовати се треба лагано, а радити брзо.

— Разумно своелюбие мати е добродѣтели, а неразумно рађа сваку будалаштину и злобу.

— Старай се, да си тѣломъ трудолюбивъ а съ душомъ мудролюбивъ, и онда ћешъ съ онымъ учинити све што желишъ, а съ овымъ ћешъ увидити све што е полезно, паметно, добро.

— Тежко добрима онде, гди е сва власть у рукама зли.

— Коя е користь паметно мислити, а лудо поступати, добро говорити, а зло творити.

— Прси, ко е ништа нечувую и неосећаю пуне су леда, подобне су тавной печурки и ни за што выше способности немаю.

— Неможе човекъ имати хитриѣга ни лукавиѣга ласкателя, кои бы га кадаръ быо тако заслепити, као њгово неразумно своелюбие.

О Г Л А С Ъ.

На усѣкновеніе св Іована т. е. 29. Августа ове год. држаће се, по постоећемъ установленію, овде у Зайчару пето-дневный свою отечествени и страни производа Панађуръ, о комъ панађуру непропушта Началничество окр. Црнорѣчкогъ свима оными, кои бы желили на исти доћи, обзнанити.

№ 2715 Одъ стране началничества окр. Црнорѣчкогъ 10 Юлія 1857. год. у Зайчару. (1—2)

Издае Любомиръ П. Ненадовићъ.

У Књижгопечатњи Княжества Србскогъ.